

Ankestyrelsen
Att. Sidsel Bomholdt
Jacobsen
ast@ast.dk

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
post@sm.dk
www.sm.dk

Sagsnr.
2024 - 4954

Doknr.
901528

Dato
19-03-2025

Vejledende udtalelse om servicelovens § 115

Ankestyrelsen har ved brev af 20. juni 2024 anmodet Social-, Bolig- og Ældreministeriet om en vejledende udtalelse om fortolkningen af servicelovens § 115 om subsidiaritetsprincippet i forhold til afgrænsningscirkulæret (*Cirkulære om afgrænsning af behandlingsredskaber, hvortil udgiften afholdes af sygehusvæsenet*, nr. 9079 af 22. februar 2013) på Indenrigs- og Sundhedsministeriets ressort.

Ankestyrelsen beder om ministeriets bemærkninger til følgende overordnede spørgsmål vedrørende servicelovens § 115 om subsidiaritetsprincippet i forhold til sager efter servicelovens § 112 om hjælpemidler: *Hvis kommunen vurderer, at det ansøgte apparat eller redskab kan bevilges som et hjælpemiddel, men det endnu ikke er afklaret, om apparatet eller redskabet kan bevilges som et behandlingsredskab, skal kommunen i så fald træffe afgørelse om at levere det nødvendige hjælpemiddel til borgeren, hvis kommunen er den myndighed, der er tættest på borgeren?*

Social- og Boligministeriet har til brug for besvarelse af spørgsmålet og vurdering af den problemstilling, det indgår i, været i dialog med Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Det er ministeriernes forståelse, at der specifikt sigtes til følgende formulering i afgrænsningscirkulæret:

I tilfælde, hvor der opstår tvivl om hvilken myndighed, der er ansvarlig for betaling af et nødvendigt behandlingsredskab eller hjælpemiddel, som skal betales af regionen eller af kommunen, er det vigtigt, at tvivlen ikke kommer borgeren til skade. Den myndighed, der har tættest kontakt med borgeren, skal i givet fald umiddelbart levere det nødvendige behandlingsredskab eller hjælpemiddel til borgeren, hvorefter betalingsspørgsmålet må afklares efterfølgende mellem de involverede myndigheder.

Som det fremgår, har denne del af afgrænsningscirkulæret til formål at sikre borgeren mod at lide skade som følge af uenighed mellem myndighederne.

Social- og Boligministeriet har foretaget en juridisk vurdering af betydningen af denne formulering i afgrænsningscirkulæret for behandlingen af sager efter servicelovens § 112 og kan på den baggrund vejledende udtale følgende:

”Det følger af servicelovens § 112, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal yde støtte til hjælpemidler til borgere med varigt nedsat funktionsevne, når hjælpemidlet i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af funktionsnedsættelsen, i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet eller er nødvendigt for, at borgeren kan udøve et erhverv.

Endvidere fremgår det af servicelovens § 115, at det er en forudsætning for støtte efter bl.a. servicelovens § 112, at hjælpemidlet ikke kan bevilges efter anden lovgivning. Servicelovens § 115 er en lovfæstelse af det generelt gældende subsidiaritetsprincip.

De her gengivne bestemmelser indebærer, at et produkt kun kan bevilges som et hjælpemiddel efter servicelovens § 112, når det ikke kan bevilges efter anden lovgivning.

Som følge heraf er der efter ministeriets opfattelse ikke hjemmel i serviceloven til, at en kommune kan træffe afgørelse om at yde støtte til et produkt som et hjælpemiddel efter servicelovens § 112 i en situation, hvor det endnu ikke er afklaret, om produktet kan udleveres som et behandlingsredskab efter sundhedslovgivningen. Dette gælder, uanset om kommunen er den myndighed, der i det konkrete tilfælde er tættest på borgeren.

Det er endvidere ministeriets opfattelse, at der ikke er hjemmel i servicelovens § 112 til, at en kommune kan træffe en foreløbig afgørelse om bevilling af et hjælpemiddel. Det forhold at regionen evt. senere i forløbet måtte overtage ansvaret for finansieringen af det pågældende produkt, som er udleveret til borgeren, ændrer ikke ved, at der i en sådan situation vil være truffet en afgørelse uden den nødvendige hjemmel. Dertil kommer, at der vil være tale om en begunstigende forvaltningsakt, som alene kan ændres inden for de grænser, der forvaltningsretligt er herfor.

Det fører efter ministeriets vurdering ikke til et andet resultat, at det i afgrænsningscirkulæret er beskrevet, at den myndighed, der er tættest på borgeren, i tvivlstilfælde, skal udlevere produktet, hvorefter betalingsspørgsmålet må afklares efterfølgende myndighederne imellem. Dette under hensyn til cirkulærets status overfor en lovregel.”

Social- og Boligministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet er opmærksomme på, at samspillet mellem ovennævnte formulering i afgrænsningscirkulæret og servicelovens subsidiaritetsprincip giver udfordringer.

Udleveringen af behandlingsredskaber i sundhedsvæsenet sker på en grundlæggende anderledes måde end efter serviceloven, hvor subsidiaritetsprincippet finder anvendelse. Der er således ikke en konkret bevillingsbestemmelse i sundhedsloven, som behandlingen af en ansøgning efter servicelovens § 112, kan tage afsæt i.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan oplyse følgende:

”Behandlingsredskaber udleveres som en integreret del af behandlingen på grundlag af en sundhedsfaglig vurdering. Udleveringen sker således som led i faktisk forvaltningsvirksomhed og ikke som afgørelser i forvaltningslovens forstand. Det er netop dette forhold, som afgrænsningscirkulæret adresserer, dels ved at klargøre afgrænsningen af sygehusbehandling, dels ved at opstille principper for afklaring af tvivlsspørgsmål.

Det beror altid på en konkret sundhedsfaglig vurdering, om patienten skal have udleveret et behandlingsredskab som led i eller fortsættelse af sygehusbehandlingen. Det er derfor alene sundhedssektoren, der har kompetence til at vurdere, om et behandlingsredskab skal udleveres som led i eller som en fortsættelse af sygehusbehandlingen.

Afgrænsningscirkulærets vejledning indeholder nogle af de saglige momenter, som sundhedspersonen skal iagttage i vurderingen af, om der er tale om et behandlingsredskab efter sundhedsloven.

I tilfælde hvor en patient har haft et forløb på et sygehus, foretager det sundhedsfaglige personale i forbindelse med udskrivning af patienten en vurdering af, om patienten er færdigbehandlet på sygehuset, eller om patienten har behov for udlagt/fortsat sygehusbehandling, herunder om patienten skal have udleveret et behandlingsredskab som led i behandlingen. Når patienten udskrives fra sygehuset, må det således lægges til grund, at der i forbindelse med udskrivningen er taget udtømmende stilling til, om patienten har behov for et behandlingsredskab som led i eventuel fortsat sygehusbehandling efter indlæggelsen.

Det kan i forlængelse heraf bemærkes, at læger og andre autoriserede sundhedspersoner er underlagt et sundhedsfagligt tilsyn bl.a. i forhold til, om man tilbyder tilstrækkelig og korrekt behandling.”

I situationer som nævnt ovenfor må det således også i forbindelse med behandling af kommunale ansøgninger efter § 112 i serviceloven i udgangspunktet lægges til grund, at spørgsmålet om, hvorvidt et produkt kan tildeles efter sundhedslovgivningen, er afklaret, da den ansvarlige myndighed har forholdt sig hertil efter den relevante lovgivning. Det er alene regionen, som kan vurdere, om et produkt kan udleveres som et behandlingsredskab efter sundhedsloven.

Med venlig hilsen
Trine Frederiksen
Kontorchef
Kontor for handicap